

НА ПОЛУДНІ НУЖДА

ЛІТЛ РАК (Аркензо). — Хліборобство й багаторічні плантації Полудня переживають важку господарську кризу, якої там не пам'ятають за останні 40 років, себто від кризи з часів Грохоранської війни.

Ніхто не знає, як довго та криза триватиме. Найбільше далася відчувати посуха малим фермерам. Але терплять також інші, а й самий степ. Уряд не знає, звідки взяти грошей, бо нема з чого стягати податків, а виставляти нові бонди не виплатиться, бо й старих не хочуть купувати.

Велика частина населення живе тільки тим, що одержує від Чорного Хреста. Це є дуже мало, але кажуць, що люди в горах і Мурині в добрих часах будували і більше не їли від того, що одержували дорогою допомоги.

ПРОГАНУВАЛИ \$75,000.000.

НЮ ЙОРК. — "З доходу, який ведуться в справі замищення банку "Бенк оф Юнайтед Стейтс", виходить, що управа банку видала леготушко аж \$75,000,000 на річні позички директорам, бізнесменам та фінансовим інституціям, яких тепер не буде можна стягнути. В такий самий спосіб давно позички на моргиді.

БАНКИРИ ПРОТИ БОНУСІВ.

НЮ ЙОРК. — 14 визначних банкірів заявили проти виплати готівкою ветеранських бонусів. Вони кажуть, що на це треба кілька біліонів доларів, а такий видаток відтягнув би стейтам, містам і корпораціям фонди, які вони планують зужити на ліквідацію економічної кризи.

ЗАПЕВНЯЮТЬ РОБОТУ.

НЮ ЙОРК. — "Стандард Ойл Ко. оф Нью Джерсі", "Бетлегем Стіл" та 23 інших великих компаній видали заяву, що не будуть обнижати заробітної плати, ні не звільнять з роботи й одного робітника підчас теперішньої економічної кризи, а навпаки, старатимуться приймати щораз більше робітників.

ШУКАЮТЬ ЗГОДИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Бора хоче погодити демократичну опозицію з урядом у той спосіб, що пропонує, щоб конгрес ухвалив \$15,000,000, які повинні бути використані на допомогу потерпілим від посухи. А що Червоний Хрест збирає \$10,000,000, то в той спосіб була б дана допомога в сумі \$25,000,000, себто те, чого демократи домагаються.

ЧІЛЕ — ШАСЛИВА КРАЇНА.

НЮ ЙОРК. — Авреліо Бур, управитель Центрального Банку в Чилі, прибувши до Злучених Держав, твердить, що в Чилі є спокій, а що держава консуєме здебільша те, що продукує, тому нема там ніякої економічної кризи. Нема там також ніякого політичного перевороту, що являється унікалом серед держав Панамериканської і Середземної Америки.

ШАСЛИВИЙ МАШИНІСТ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — Мелвін К. Пакер, машиніст Пенсильванської Залізничної Компанії, проїхав за свого життя 2,000,000 миль і їздив 48 літ, а завжди без нещасливого випадку. Тепер пішов на пенсію.

В ДЕНВІЛ НЕМА СВОКОЮ.

ДЕНВІЛ (Вірджинія). — Чотири місяці тривав в Денвілі страйк ткацьких робітників, а мав закінчитися, тим, що фабрики не ставитимуть робітникам перешкоди в організованню робітничий уній та приймуть їх назад до роботи. Тепер головний фабрикант, Фіндлералд, заявляє, що він не почує себе до них зобов'язаним, бо він не давав ніяких обіцянок. Ця заява затрівожила робітників. Надіються, що тепер не прийматимуть до роботи всіх, а тільки таких, яких компанії захоче.

ФАРМЕРАМ ПОЛЕКШАЄ, АЛЕ ЙЗНИЩЕ.

ВАШИНГТОН. — Зі звітів понад 50 агрономів і економістів виходить, що фермерам полекшає до перерви в другій половині року, бо тоді будуть вигляди на більший збут фермерських продуктів.

КРІВАЯ ВИБОРИ.

БОГОТА (Колумбія). — Підчас виборів, які перенесено в цілім країні, забито найменше 8 осіб, а 14 тяжко ранено.

В АРГЕНТИНІ ДЕШЕВІЄ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Від часу, як правительством відіщили свої склади з пшеницею, почали нагально спадати ціни на хліб, майже, бують у інші артикули. В той спосіб життя стає дешевшим.

НИЩАТЬ СТАРІ ОДНОДОЛЯРІВКИ.

ВАШИНГТОН. — Державна скарбниця знищує старі одностоларні банкноти на суму \$4,388,000,000.

ЗІГНУВ СЛАВНИЙ ЛЕГІОН.

З Буенос Айрес доповідають, що в горах Андах згинули підчас летунської катастрофи найславніший німецький єсундист-легіон, капітан Гунтер Шліссер. Підчас війни ухвалив його дружина по Ріхтофену найкращим легіоном.

ТРУМНА КОНСТАНТИНА ВЕЛИКОГО.

"Н. В. Журнал" подає із Константинополя, що один із найменший учений знайшов гробовище і труму Константина Великого. Ця труна є з саркофага з єгипетського каменю, такою, як і в стіпах храму Іриді в Константинополі. Покищо нема близьких домогостей про цю цікаву знахідку.

ЩЕ ОДНА СОНДА ГОРИТЬ.

У Скаенас колі Пюсетт (Румунія) горить друга сонда нафти. Селяни в околиці побоюються, що займеться ціла околиця.

ДНІПРЕЛЬСТАН.

Програму бетонування в Дніпрельстані на 1930 рік закінчено. Укладено всього 500,000 метрів бетону.

НАБЮГАТИНА ЖІНКА В СВИТІ.

Англійська графиня фон Гренард дісталася після свого батька спадок в сумі 2,439,374 фунтів стерлінгів і забавляла знати, чи вона найбагатша жінка, чи може є ще якась дочка Еллі багатша від неї. Пані фон Гренард оголосила в пресі анекдот, в якому превеликий жалю виявлялося, що в далекій чарівній Японії живе собі молоденька Яйоніюка Хіона Сусуки, яка, хоч має шобію 18 літ, є власницею цілої торговельної філії, платіть цілком зовсім буржуй і чаю, власницею фабрик заліза, а в своїй кімнаті має й Японіюка тіжко маленьку готівку, а саме 30 мільйонів фунтів стерлінгів (одні фунт 4.50 доларів).

ЛЮКАЯСТВО.

Дня 21 листопада м. р. в мітropolітальній церкві у Варшаві відправив мітropolіт Деніс "благодарственный" молебень з приводу "Світлої" виборчої перемоги ББ. На молебні були присутні воєнські представники від ББ — п. Певний і К.о. Також самі молебні з наказу мітropolіта відправлено по всіх варшавських православних церквах.

Цей молебень мав задемонструвати, що варшавська мітropolітальна церква свою політичну лінійю з клубом ББ. В зв'язку з тим "Українська Нива", що тепер стала офіційною "української" групи з ББ, вже прийнявши свою буржуйну політику з мітropolітом Денісом, проборюючи та іншими русифікаторами, а в редакційній статті в ч. 50, зазначила в програмі свої праці щодо церковних справ лише скіпання "правдовий собору православної церкви в Польщі". Треба тепер думати, що правдовий собором має бути той, що відповідало бажанням мітropolіта й урядових чинників.

Про той "благодарственный" молебень мітropolіт не поспішався подати в ч. 48 свого органу "Воскресное Слово". Це перший випадок такого молебня в історії православної церкви в Польщі.

СПЕЦІАЛЬНІ РОБІТНИЧІ БРИГАДИ ДА ВІДІ-РАННЯ ХЛІБА.

Не маючи змоги видержати хліба у селі навіть тим спосібом, що приносили до цього часу, болельщики надсилають останніми часами майже спеціальні "бригади", які вивантажують у селі скошений хліб. Так до Рибаківського району вивезли таку бригаду, яка складається з 10 шахтарів і 5 колосницьких.

Подібно бригаду сел Михайлівці, тогочас району, вихрала у селянина Ситенського 30 пудів хліба, а у селянина Мандича — 110 пудів.

МИ І ЦОГО НЕ МАЄМО.

На днях у Загребі вийшли у світ важливі твори філософа Канта у хорватському перекладі професора університету Поповича. Ми, 40-мільйонна нація, не маємо однієї з одних важливих творів цього великого філософа у перекладі на нашу мову.

У ЦИГАНІВ ВАРТА ДІВЧИНА БІЛЬШЕ НІЖ У НАС.

З Будапешту повідомляють, що там хотів ватажок одного циганського шатра вкрити з другого шатра ватажок. Родичи дівчини й інші цигани прикосили дівчину на поміж і спалили брата, а який згинув горючий ватажок і ще два цигани. Поліція дала розборони циганів. Билися вони виласи. Цигани, які вставили за дівчину, арештували.

КОРНАТИ ПРО УКРАЇНЦІВ.

На сторінках катонської "Людської" бувший берестейський вояка і бувший вице-прем'єр Войтів Корнаці оголосив обширну статтю на українську тему. На жаль, майже ціла стаття, передрукована латиською "Жітло", підлягає у Львові конфіскації, тому може передрукувати лише наступний уступ, який нешару перекладає у "Хвілі" (з 9 січня ч. р.).

Підчас мого побуту у Бересті Литовський я пережив майже шість тижнів у товаристві інтелегентного українця, який має велике значення серед своїх, головне серед молодого покоління (редакція "Хвілі" зазначає у цьому місці, що це бувший полковник Палі — прим. Ред.). Той провідник українського руху, гордий зі своєї ролі національного мученика, бо кілька літ переправив у польських вояцях, не робив ніякої тайни зі свого негативного відношення до польської держави, але його критика робила його радше симпатичним. Врештеш, його бачення, його шовінізм, його засліпленість його та не дозволяла йому реально і глибоко обмірковувати дійсні відносини. Насправді він образив дулю українського народу й польських напуваних і відношення до нього польських чинників мусіли викликати в мене зрозумілий резерву та промислати сумніви й недобір шовінізм, як чисто чувствний чинник, має те до себе, що узагалом, осуджує свого противника в чужбод, оцінює його як мого найбільш негативно, відносно до нього з погордою, а свій ідеал понавляє вивиди. Це не є спеціальним патентомістичним українською шовінізмом, лише кожного шовінізмом, як такого".

Все дальше і як сказано сконфісковано.

УКРАЇНІЗАЦІЯ.

Ще в жовтні м. р. ухвалила була Колегія Наркомосу Української мобілізаційної для Північного Кавказу 190 учнівів від шкіл 1 та 2 ступня та 1 професора і двох науковців співробітників для Кубанського Педагогічного Інституту. Ухвалили цієї в життя дії не передеде.

СОВІТСЬКЕ СВИНАРСТВО.

Свині в свинарнику лежать на вогні підлозі, бо протікає дах; вода капає на свиней, а підстилки нема. Догляду за свинями нема ніякого, через що гине багато поросат. Були випадки, коли з поросат загинуло живе одне. У свинарнику на 200 маток лише 126 поросат, тоді як кожна мала їх 9-10.

ВЕНІЗЕЛЬСЬКО ПРО МЕНШОСТИ.

Венізеас заявив одному журналістові, що в Греції не має питання меншостей, бо там отворені румунські, жидівські й турецькі школи. Незадоволюю отворення й кілька албанських. Шома Македоні сказав Венізеасу, що нема македонської нації, а є лише болгарські, грецькі, сербські й румунські Македонці. На запит про ревізію мирових договорів сказав Венізеас, що він є за загальну ревізію, тому, що від цього сподіється він загальною замірення в Європі. Вінно, що Венізеас прироривив до нових обставин.

РОБІТНИКИ ПРОТИ КОМУНІСТИВ.

В Івано-Вознесенську робітники улаштували віне проти нових розпорядків радянської влади, потім кинулися на комуністів і побили комуніста Шимилкова до неспитомости. В Ленінграді у фабрики ім. Маркса викрито серед робітників опозиційну організацію. Член цієї організації, робітник Пучков, вивисав до Сталіна лист, у якому пише, що пиятєлі є новим способом використовування робітників, та що багато робітників недоволю діями диктатора Сталіна. Пучкова і його однопольців кинули з партії. У Москві робітники назвали на комуніста Митрофанова і викрикнули "Вий комуніст!", побили його до неспитомости.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО ЛІКАРЯ.

Підчас Різдвяних свят латинського обряду помер у Празі визначний лікар внутрішніх недуг, професор університету д-р Сілія. Умираючи, просив Сілія, щоб замість відпустки на віпні та похоронні парадні призначити гроші на медичні досліди внутрішніх недуг. Покійний був добре відомий навіть українським ємігрантам не тільки як професор медицини, а як управитель відділу внутрішніх недуг у лікарні, де лікувалося багато українських ємігрантів, а також скіпанням по чужині та злидині.

КОРОНИ ЗНОВ У МОДІ.

Мадридська преса повідомляє, що з 1-го січня в Мадриді судові присяди будуть оголошуватися не в ім'я імперської держави, як це було цілих 10 літ, але в ім'я своєї мадридської корони: "en el nombre de la corona de España".

ГАНДІ НЕ СПИНАЄ СВОЄІ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

АЛАБАБАД (Індія). — Магатама Ганді закінчив свої наради з членами Всеіндійського Конгресу. На тих нарадах вирішено продовжувати боротьбу з Великою Британією, домагаючись повної незалежності Індії. Конгрес може погодитися на дальні переговори з Англією і спинення на час їх активної боротьби проти Англії лише при умові, що буде негайно дана амністія всім політичним в'язням; будуть знесені всі адміністративні заходи боротьби з індуським націоналістичним рухом; буде дозволено індусам пікетувати крамниці з європейським крамом, алкогольом та ліками і нарізати буде дозволено вільно добувати сіль для індусів.

Магатама Ганді перший раз по своєму звільненню з в'язниці з'явився публічно перед 50,000 індусів. Він хотів висловити промову про дальшу боротьбу, але не зміг того зробити, бо зіпсувався голосник. Це сталося перший раз, коли індуський провідник хотів вжити голосника. Багато прихильників Гандія втіли його з визволенням з в'язниці.

Ганді і члени національного конгресу проголосили свою резолюцію про дальшу боротьбу проти Англії, щоб їм не прийняти подолоски, що нібито пасивною резістентною припиняється з огляду на закінчення лондонської конференції доволу круглого стола. Рішення Гандія та його прихильників хитлять до того, що вони не візьмуть жадної участі в конференції з делегатами, які були в Лондоні від Індії. Тому сподівався Мек Донелда, що в Індії відбудеться друга конференція, "довкола круглого стола", щоб прийняти постанови лондонської конференції, не має під собою грунт.

Після лондонської конференції справа з Індією не тільки не прояснилася, а навпаки, стала ще більше запутаною.

ЛОРЕНС ВИКЛИКАВ ПОСТАННІЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Турецька преса подає відомості, що останнє повстання в Туреччині, під проводом магомеданського духовенства, викликав відомий організатор повстання в Арабії підчас Великої Війни, англійський полковник Лоренс. Про це нібито написав перед смертю головний ватажок повстанців, великий Шейх Ісид. Крім того повстанці кажуть, що вони сподіваються мати підтримку зі сторони британської флотії.

Легенда про Лоренса й діє жите в Малій Азії, хоч він уже давно відтягнувся від тамошніх справ. Коли турецька преса буде й далі серйозно трактувати про участь полковника Лоренса в останньому повстанні, то це можливо викличе напруження відносин між Туреччиною й Англією.

За останнє повстання будуть повішені 31 ватажків, а між ними сім магомеданських священників. Десяти інших провадників засуджено на довший час до в'язниці.

КРИТИЧНА СЕСІЯ РАЙХСТАГУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Після довгої перерви розпочинаються засідання райхстагу. Підчас того перерви уряд Брінгінг правив на правах дикторських. В цій сесії райхстагу буде в першу чергу поставлений на обговорення державний бюджет, бо уряд хоче, щоб бюджет був ухвалений як найскорше.

Всі парламентські групи готуються до впертої боротьби за свої принципи. В політичному житті Німеччини тепер набиралося дуже багато дражливих питань, які викликають суперечності не лише поміж крайніми політичними групами, але й поміж умірюваними. Тому всі вважають, що райхстаг тепер входить у надзвичайно критичну фазу свого існування.

Можливо, що Брінгінг знову прийметься скористатися правом 48 параграфу конституції й підістане райхстаг на вакації. Але така міра не розв'язує політичних суперечностей, а навпаки, ще більше загострить їх. Тому наврайд, чи Брінгінг скористується цим параграфом, а мабуть скорше сам уступить зі своїм урядом.

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА КИТАЄВИ.

ШАНГГАЙ (Китай). — Професор Колумбійського університету, Монро, який тепер студіює китайське фінансово-економічне становище, вважає, що коли європейські держави й Америка не дадуть фінансової допомоги Китаєві, то він скоро потрапить під цілковиту в руки комуністів та окремих анархічних банд. Допомога потрібна як найскорше, щоб уряд мав засоби для підтримки державної валюти, для утримання армії й адміністративного апарату та для налагодження торгівлі й економічного життя.

Монро вважає, що таку допомогу можуть дати Америка, Англія й Франція, коли вони відмовляться одержувати репарацийні сплати від Німеччини, а доручити їй на рахунок сплат економічної й фінансової відбудувати Китай.

Монро каже, що все одне, Німеччина не зможе виконати плану Йонга, а коли покласти на неї завдання піддержати Китай, то вона це виконає з користю й для держав Антанті, бо відкриє їм свої китайські ринки.

FOUNDED 1893

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Канади натежати вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Л. „Свобода“, Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—183
Адреса: „СВОБОДА“, P. O. BOX 348, JERSEY CITY, N. J.

(Дальше будет)

